

۷ مارت ۱۳۲۹

نومرو ۵۷

آدرس :

İDJTIHAD
Constantinople

دوردنچی سنه

اجتهد

آدرس :

اجتهد اداره خانه سی

دارالعلمین قارشینده دائره

مخصوصه در .

سندک آتونه بدلی ۴۰ غروش، نسخہ سی
۵۰ پاره در .

پنجشنبه کونلری نشر ایدیلیر اقتصادى ، اجتماعى ، ادبى مجموعه

امر ویرینه بجه بزده حرکت دخی اوله‌ماز چونکه جهانتک و طولایسیله ساخته برغرور وعظمتک ایراث ایتدیکه خوف و خشیت مادونلرده ویرله‌مش بر امری استحصال ویا‌کندی کندینه قرار ویره‌دک حرکتک کمک فکر و آرزوسنی ابطال ایتشد.

تعلیم و تربیه حقیقه‌دن بی نصیب اردولر ایچون بو «ایش» امرنی مطلقا بالادن بکله‌مک همان برعننه حکمنده ایسه‌ده، بیکلرجه اسف اولسون، بو، بزده ده‌ا ایلری‌یه کتمش وعادتا براعتقاد حکمنی آمشدر. امرسز حرکت ایتمه‌ک کناه اولدیفته ایمان ایدنلری‌یه وارددر. عبدالحمد دور وطرز حکومتک بوفکری فوق‌العاده تنیه ایتدیکه آشکاردر.

ذاتاً او زمانلر عادیاته متعلق اموره بیله اراده‌لر استحصالی دساتیر حکومتدن اولدیغندن تعمم ایدن بوفکر یوزوندن قیشله خدماتنده بیله مافوقدن امر استحصال ایتمه‌دن اجرا آته قالقیشمق جالب «مسئولیت» ایدی. ایش کورمک ایسته‌مه‌ین تنبللرک بوفکری نه‌قدر ترویج ایده‌جکری محتاج ایضاح برکیفیت دکلدر.

سنه‌لرجه دوام ایدن بوحال ارکان امرای و ضابطان ایچون (مستشارلری داثما خاطرده طوقلیدر) برطبیعت ثانیه حکمنی آلمش و انقلاب اخیر ایله بومشوم و فلاکت آور اعتقادلره نهایت ویرمک لزوم قطعینی حس اولمش وکتابلرده او صورته یازلمش ایسه‌ده واحیفاکه یالکز یازلق ویا شوشویه یاییلسون دیمک ایله اکتفا اولونه‌رق «اسکیلری» کوره‌نک‌لرندن دوندورمک قابل اولاماش و «یکلر» ایسه ده‌ا ایش کوره‌جک برمرتبه‌به وارده‌ده. دقلرندن بوده مغلوبیت و فلاکت الیه اخیره‌مزده مهم بر دول اوینامشدر.

۶ — اخلاق و طبایع ملت طاری اولان تحولات فسادکارانه‌دن بالطبع اردودخی علاقه‌دار اوماشدر. چونکه اردویه افراد ویرن بو بوزوق اخلاقی ملت ایدی.

نه‌دن مغلوب اولدوق؟

۵ — اردو‌مزده «قراروامر» ویرمه‌نک و «مسئولیت» درعه‌ده ایده‌بیلمه‌نک مفقود اولسی الک مهم زمانلرده قوجه قوجه قطعات عسکرینه‌ی یرنده میخلانمش و اون بش کیلو مترو ایلروده محاربه ایدن آرقداشلرینه یاردیم ایتدیرمه‌مشدر. فی‌الحقیقه سنه‌لرجه یالکز خاص طور! سلام طور! قومانداسندن ویا قشله خدماتی امرلرندن بشقه برامر و قومانده اعطاسیله الفت ایتمه‌مش ضابطان وامرا وهله بفرقه ویا لوانک سوق ایدیه‌جکنی دوشونمکه اصلاً لزوم کورمه‌مش اولان ارکان اعلان حرب ایدیلنججه مخطره‌لرده ویا تعیبه و سوق الجیش کتابلرنده مسطور و مذکور اولان اوامر نمونه‌لرینی درحال کوزدن یکیرمشلر و حتی مذکور کتابلردن برده‌انه‌سنی جیلرینه بیله یرلشدیر. مشارایسه‌ده حربک گذران اولان حجه حقیقه‌سنه قارشی مذکور کتابلرده‌کی اوامرک اویمادیغنی کوردکاری کبی او اوامرک اعطاسندن دخی صرفنظر ایتشددر. مع هذا بونی‌بوتون بوتون اردو ایچون قابل تطبیق عد ایتمه‌ملیدر. البته برچوق امرلرده ویرلشددر. فقط بز اکثریتدن ویا خصوص ده‌ا کوچوک جزؤ تاملردن بحث ایدیوروز. بونجکه برابر بویوله قوماندانلرک ویردکاری اوامر اکثریتله خطا آود و مقصده و وضعیته غیر موافق ایدی و اساساً بشقه دورلو اوله‌ماز ایدی. اسبابی ایسه بالاده ذکر ایتشیدک. قطعه قوماندانلغندن یتشمه‌ین بویوک قوماندانلرک ویرمه‌جکری اوامرک هر حالده خطا آود اوله‌جفی بدیهیدر. کوروشدیکم یوزلرجه دوستلریه ایلک سؤال شو اولوردی:

— آلدیفکز امرلر مطلوبه موافقی ایدی؟

آلدیغ جوابلرده بونلر ایدی:

— اصلاً برامر آلامد هپ کورکی حرکت ایتدم. ویا:

— امر آلامد که مطلوبه موافق اولوب اولمادیغنی بیله‌یم.

هزیمتمزده اولدینی گئی بونده دخی عبدالحمید طرزحکومتک
عظیم بر تاثیر واردر .

بکن روس - تورک محاربه سنده تورک عسکرینک
اوقدر ثبات و متاتی ایله بودقغه اعظمی بر آئی ایچنده او
عظیم پریشانلی کورنلر خیرت ایچنده قالمشلر و کال منو نیته

Tout est perdu même l'honneur

دیه باغیرمشلردر . بوفریاد طوغری و حقلی ایدی . فقط
ایکی محاربه بی اجرا ایدن افراد آره سنده کی فرق تعیین
ایلمک لازمدر . عبدالحمید دور سلطنتنده روسیه بی اوقدر
اشغال ایدن و مغلوب اولقله برابر فضیلت و ناموس عسکریه
سنی قورتاران اردو اولکی دورلرده یتیشن اردودر .

فی الحقیقه عبدالحمید و عبدالعزیز دور سلطنتلرینک
سفاهتلی عبدالحمیدک دور سلطنتندن اصلادون دکل ایسه ده
اوزمانک حکومتلی هیچ اولماز ایسه وطنک ایکی عنصر
اصلی محافظی اولان اردو و دونایمی پایه بیلدکلی قدر
اولسون معنای و ماده تقویه ایله مشلردی . اوزمانلر اردوده
اطاعت و ضبط و ربط همان درجه کماله ایدی . مادون مافوقدن
قورقار و هله افراد ضابطدن تترور ایدی . چونکه اوزمان
افراد پادشاهه اطاعتله برابر ملت و وطنه صداقله خدمت
تعلیم ایدیلیر ایدی .

عبدالحمید زمان حکومتنده ایسه یالکز پادشاهه صداقله
بورجلی اولان اردو بشقه هیچ برشی ایله مکاف دکلدی
اودور مشومده درکه بر جوق ضابطان افراد طرفندن قتل
اولونمش و هیچ برین اعدام ایدله مشدر .

او یتیمز توکنمز اطاعتسزک و ضرب و جرح و قایعی
موضوع بحث بیه ایتمک ایستمیورم . حالبوکه ، کسب
جسارتک الک بویوک عاملی ضبط و ربطدر . بوقانونه و ضابطه
فرط اطاعت و اوکا قارشی محبتله برابر دائما بر وضعیت
خوفده بولمقدردر . شوراده راستطراد یا بمق آرزوسنده یم
آجی ایسه ده اعتراف ایتمک لازمدر که اوروپا لسانلرنده
discipline دنیلن کیفیت ضبط و ربط عثمانلی اردوسنده همان

اصلا تأسس ایتمه مش و بونی اساسندن قلع ایتمک الک بیوک
پادشاهلردن هیچ برینک ذهنی اشغال ایتمه مشدر فقط
ایچلرندن جدآ بویوک اولانلر فلاکت دملرنده بیوکله
خاص بعض تداییر ایله موقت بر اطاعت تأمین ایتمشلرایسه ده
غالبیتدن صکره آرتق مشغول اولمی زائد عدا ایلشلردر .
حالبوکه اوزمانلر معنی افرادینه بوکی حس و فکرلری
القا ایتمک چالیشان ضابطان هر وقت مافوقلرینک توجهلرندن
دور ایدی . امر ایدیلن اطاعت دخی مسکینه و اسیرانه
بر اطاعت ایدی . بویوک بر آمرک بولندینی ممالک اوزاغنده
طولاشان بر ضابط مثلاً قوللری آرقسنه باغلادینی ایچون
بونی جرمتسزک عدا ایدن بر مافوق طرفندن تعزیر ایدیلیر
ایدی . یعنی اطاعت دکل تبصص ، مسکنت ، ذات ،
حقارت تعلیم و امر ایدیلیر ایدی . موجود ارکان و امراضک
- اسکیاری - همان عمومیتله بو تعلیم و تربیه ایله پرورده
اولمشلردر . بوصورتله تربیه ایدیلن قوماندانلر دده فداکارلق
حسنک بولمیه جی آشکاردر . حالبوکه هر یردن زیاده بزم
اردو مزده مافوقنی ایلریده کورمهک آلمش اولان مادونلر
دائما انکسار خیاله اوغرا مشلردر . محاربه ده کی و فیات
جدوللرینه باقیلسین ارکان کرام ایچنده وظیفه باشنده
و موقمنده ناموسکارانه ترک حیات ایتمش برجه نه الزم بوقدر .
بولغارلرله صوریکز : بزقارشیمزده یالکز بر جنرال کوردوک
دیه جکلردر . اوزمانکی عسکری تعلیملریمز دخی اوکر نمکدن
و « مقصدن » زیاده بر آغاریه کی تلقی ایدلدیکی ایچون
افراد آره سنده حاصل اولان فکرلر یک مدھش ایدی :
کویا تعلیم یا بمق یالکز تعلیم زمانلرینه عائد اولوب اوقات
سأرده آنکله مشغول اولق عبث و هله تذکره آلدقن
صوکره دوشونمک بر جنایت ایدی . ذاتاً طوتیلان فنا اصوللر
دخی افرادی دکل آلاینه ، عسکرلکه قارشی بیه بر فکر
خصومت بسله مک سوق ایتمش ایدی . بر آرزوچالیشقان
اولان بر یوزباشینک افرادی آره سنده کی « بونظاملق

يا لكز زه می؟ [°] شكایتی ایشیدنلر يك چوقدیر. استبدال
ایدیلن افراد ، جسدردن ، جهنمدن قورتولش قادار
سونیر ایدی ... تورك ایمراطورلغك روم ایلینده کی
موجودیتی متفقارک قوه مادیه سنه وعموم اوروپانك قوه
معنویه سنه قارشى محافظه ایده جك ارکان وامرا (ضابطان
دیجه بورم) و افراد عسکرینه نك یوزده سکسانی ایشته بویله
یتیشمش و تربیه ایدلمشیدی .

[°] تغییر ، افراد عسکرینه نكدر .

۱. حق

ادبیات

بزدن بانا

مزارقلر ایچندن کچن خیابانك
پر اولدی آغلادینگ یاسمن رفتندن؟
رعوددر دوکولن آسمان خولیانك ،
سواد خاطرکه ، فجر التفاتندن .

§

ئولن طیور خیالاته منتظر لانهك ،
یانار تبسمی بیر کلسان لغتدر ؛
بو معنویت مجهوله یتیمانهك
اوقونمادن یاقیلان نامه مجتدر ..

§

بو کافر نعم عالمده بوس تقدیر
جباه ملهمه بیوده انتظار ایده جك ؛
چك ای بلند کوکل فرط عزم ورقته
جبال ماتمکی ، اضطراب عالمی چك !
§

ایصیت حیاتکی الهام آتیشنکه ؛
بویوک محبتك نوری نار خلقتدر ؛
کوزکده مبتم وکریه دار خولیالر
بطون آتیه به مزده حقیقتدر .

§

یارات بیر افق دگر ، اوزکه بیر زمین وزمان ،
که اونده شاعر خورشید طینت آغلاماسین ؛
آغاجلری امل آچسین طیور و انهارى
ترنم ایتسین علوه و رفاهی ناسك .

عبدالله جودت

تورك ظلمته غلبه سی زماننده یز ...

بزی احاطه ایدن احوال و فایع شمیدی به قدر غیب
ایتدیکمز قیمتدار زمانلرک حسابی بزدن يك درشت بر
معلم هیئتله صوریور و آراتق ضایع ایدیله جك وقتنرک
اولمادیغنی ده صوک دغه اخطار و استقبالمزک مهیمیت و مشکو
کیتی همزی تهدید ایدیور . دور ، مادامکه کلاک نقصانه
اعلان ظفر ایتدیکنی کوستریور . بوزمانده بئون خطایا
مزى اصیل ونجیب برمکانشله اعتراف ایتمه مزک لزومی
تحقق ایتش دیمکدر . حالزک سفالته انضمام ایدن وقور قونج
براستقبالی ده یاشایاجاغمزک قطعیتدن متولد بر اضطراب
وارکه بزه بر آاز حیات ، بر آاز امید ، بر آاز تسلیت
ویره جك اسباب استخلاصی فردا فرد آرامامزه سائق
اولیور . آلام و مهالکله یوز یوزه کلدکجه ممکن دکل ،